

Nogle Oplysninger om Aagaard Gods.

VED KOMMUNELÆRER P. RØNN CHRISTENSEN,
CHARLOTTENLUND.

Forf. takker *Den grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse* for økonomisk Støtte til en Række Studier vedrørende Ø. og V. Han Herreds Historie.

NB: Angaaende Aagaards Ejere m. m. henvises een Gang for alle til J. C. Jacobsens Arbejde, trykt i Th. A. Aarbøger 1980 flg.

DE GAMLE GODSERS TID er forlængst forbi, men endnu lever i adskillige gamle Gaarde i V. Han Herred en mundtlig Overlevering om en gammel Forbindelse med Herregaarden Aagaard. Det vil derfor muligvis kunne paaregne nogen Interesse at faa fremdraget nogle Oplysninger fra den Tid, da Aagaard Gods eksisterede. Og i hvert Fald er det umuligt at forstaa de Kaar, hvorunder vore Forfædre levede, uden at vi beskæftiger os med de gamle Godsers Historie.

Størrelse og Udvikling.

Den ældre Gyldenstjerne-Slægt havde i Middelalderen samlet en stor Mængde Bøndergods under Aagaard. Den sidste Mand af Slægten, Mourids Nielsen Gyldenstjerne, arbejdede kraftigt paa at befæste og uddybe Besiddelsen af Godset, og i den Anledning blev der optaget adskillige Tingsvidner, Lovhævder o. s. v., hvoraf den Del, der er bevaret, nu er af meget stor Betydning for Egnens Historie¹).

Gennem en Jordebog²) over Datterens Anne Mouridsdatters Gods faas nærmere Kendskab til den store Godssamling, en af de største i Datidens Jylland. Jordebogen indeholder ikke nogen Tidsangivelse for Affattelsen, men sammenligner man Fæsternes Navne med de Navne paa Bønder, som forekommer i Tingsvidner fra omkr. Aar 1500, ses det let, at den maa være skrevet ved denne Tid. Godset omfattede da ca. 400 "Gaarde" og nogle "Huse". (Der skelnedes ikke, som senere, mellem "Gaarde" og "Bol"). Halvdelen var beliggende i Han Herred og paa Hannæs, en Fjerdedel i Vendsyssel og Resten i Aars og Gislum Herreder samt i Thy (her kun 9 "Gaarde").

Saa længe Anne Mouridsdatter levede og endnu nogle Aar efter hendes Død forblev denne store Godsmængde samlet, men ved Skiftet efter hende i 1550 blev Godset delt mellem hendes Børn i een Broderlod og tre Søsterlodder. Sønnen Mourids Olsen og Svigersønnen Knud Gyldenstjerne fik hver en Halvdel af selve Hovedgaarden Aagaard, men sidstnævnte mageskiftede sig dog allerede s. A. til

Svogerens Halvdel af Hovedgaarden og blev saaledes Ejer af Aagaard med $\frac{1}{5}$ af det oprindelige Godstilliggende, nemlig 80 "Gaarde" (heraf ca. 50 i Han Herred og paa Hannæs)³).

Af en Jordebog⁴) over Jytte Podebuskes (gift med Knud Gyldenstjerne) efterladte Gods, forfattet 1577 $\frac{18}{9}$, erhverves nøje Underretning om denne Femtedel af det middelalderlige Aagaard Gods, som efter 1550 forblev ved Gaarden.

Imidlertid samlede de følgende Ejere af Aagaard mere Gods i Han Herred til Gaarden, men samtidig fraskiltes efterhaanden det meste af "Strøgodset" uden for Han Herred⁵). Det synes som om Godset allerede omkr. 1600⁶) havde faaet det Omfang, det beholdt til Henrik Rantzaus Død i 1674.

I denne Periode omfattede Aagaard Gods ca. 70 Gde. og Bol i Han Herred og paa Hannæs og ca. 15 Gde. og Bol i Vendsyssel, Himmerland og Thy⁷). Hertil kom i de sidste tyve Aar endvidere ca. 30 Gaarde og Bol i Han Herred, som kom til Aagaard efter Opløsningen af Øklosters gamle Gods (der havde været under Sejlstrup Len).

Da Arvingerne efter den barnløse Henrik Rantzau 1675 $\frac{7}{4}$ paa Rosenholm holdt Skifte⁸), blev det kun ca. Halvdelen af Godset, som fulgte Aagaard og overtoges af Brodersønnen Frands Rantzau. Dennes Enke, Helle Urne, tilkøbte 1682 $\frac{27}{4}$ en Del Gods (13 Gde. og Bol) i Han Herred, som havde tilhørt hendes anden Mand, Morten Skinkel, og efter at Ritmester Benzon ved Skøde⁹) fra det kgl. Rentekammer 1716 $\frac{13}{1}$ for 1575 Rdl. havde købt 21 Gde. og Bol i Han Herred (Ryttergods), havde Aagaards Gods omsider

³ Præsteindb. 1568 i Wulff: Stat. Bidr. t. Vendl. Stifts Hist. og Nytt. hist. Tidsskrift III 539-550.

⁴ Knud Henriksen Gyldenstjernes Ark. (R. A.).

⁵ Se saaledes Kr. Skøder 1579 $\frac{30}{11}$ 1626 $\frac{4}{8}$ og Kanc. Brevbøger 1604 $\frac{23}{5}$.

⁶ Smlg. Aalborghus Skattemandtal 1610 $\frac{11}{11}$ ff. og Aagaards Skattemandt. 1629 $\frac{11}{11}$ ff. (R. A.).

⁷ Aagds. Skmdt. 1629 ff., Aagds. inds. Jordebøger ca. 1660, Matriklerne 1662-1664.

⁸ Aagds. Jordebøger 1682, 1691 og 1702 i Spec. paa Sædegde. 1682-1771, (R. A.).

⁹ Møineckens Regnskab for bortsolgt Ryttergods 1715, 16 (R. A.).

¹ Mo. Ns. Gyldenstjernes Ark. (R. A.), hvoraf en Del er trykt i Danske Magazin 3 III 251-301; se iøvrigt Repertorium.

² Trykt i Thiset: "Elline Gøes Jordebog", S. 451 ff.

naet den Størrelse, som det beholdt indtil Gaardene frikøbtes omkring 1810-50.

I denne sidste Tid af Godsets Tilværelse er det muligt ret nøje gennem Fæste- og Skifteprotokollerne (paabegyndt 1719) at følge de enkelte Gaarde, Bol og Huses skiftende Fæstere. En Del ældre Fæstebreve er citerede i Han Herreds Tingbøger (og i Fæsteprotokollen), men mange Fæstebreve fra Tiden 1675-1719 er ikke fundet nævnt nogetsteds, saaledes at der i dette Tidsrum for nogle Gaardes Vedkommende hersker Usikkerhed angaaende Fæsterens Tiltrædelse.

Godset bestod da¹⁰ af ca. 80 Gde. og Bol og nogle Huse, alle beliggende i Ø. og V. Han Herred.

Landgilde.

Kornskylden var Grundstammen i Fæstebøndernes ældgamle Afgifter til Godsherren; den er for Aagaard Gods' Vedkommende kun i faa Tilfælde forandret i Tidens Løb. I Jordebogen omkr. 1500 hedder det "x Pd. Korn" (1 Pd.=2 Tdr.), men i senere Jordebøger "x Tdr. Byg", der atter senere (i Jordebøgerne ca. 1660) forandrede til "z Tdr. Byg og y Tdr. Havre". Kornet var den vigtigste af Naturalieafgifterne, efter denne skelnede man mellem 2 Pd.s Gaarde, 3 Pd.s Gaarde o. s. v.

Af Smør ydede hver Gaard i Almindelighed 1 Pd.¹¹) (dvs.: $\frac{1}{16}$ Tdr.) aarligt; en Del Gaarde leverede dog i Stedet for 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør mere. Særlig bemærkelsesværdig er det, at nogle faa Gaarde efter de ældste Jordebøger svarede for hele deres Landgilde: 1 Fjerding, $\frac{1}{2}$ eller 1 Tdr. Smør (dog som Regel ogsaa 1 Svin), thi andre Oplysninger om nogle af disse Gaarde synes at bekræfte Formodningen om, at det har været Gaardenes ringe Kornavl, som foranledigede denne Landgilde, og at det drejer sig om forholdsvis unge Bebyggelser. Efterhaanden som Opdyrkningen skred frem, afløstes Smørafgiften ved disse enkelte Gaarde af de sædvanlige Kornafgifter (1 Td. Smør svarede til 12 Tdr. Byg). Naar slige Forandringer fra "Smør-" til "Korn-Landgilde" er skete i den Tid, fra hvilket Jordebøger over Godset findes, er det vist ikke urimeligt at antage en lignende Udvikling ogsaa i ældre Tid, og dette Forhold synes i det hele taget ikke at være uden Interesse for Landets Opdyrknings- og Bebyggelseshistorie.

I omtrent alle Gaardenes Landgilde var indbefattet et *Svin*, 1552: "Et Brendsuin", 1577 og senere: "Et Skovsvin"; desuden ydede mange Gaarde aarligt: "1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns". Tolv af Aagaards Gaarde leverede ifølge Jordebogen ca. 1500 hver "Sjetteparten i en Ko", men da Leveringen af disse to Køer sikkert ofte har været forbundet med praktiske

Vanskeligheder, er denne Byrde ret tidligt blevet afløst med en Pengeydelse.

Fra de to ældste Perioder af Aagaard Gods' Tilværelse er der flere Vidnesbyrd om, at Godsejeren ofte havde Kvæg eller Heste paa Fæstegaarden. Af den ældste Jordebog erfares det, at de ovenfor omtalte Gaarde, som ydede Smør i Stedet for Korn, i Reglen maatte holde 3 eller 6 af Husbondens Køer paa Fæstegaarden. En Mængde andre Gaarde under Aagaard Gods skulde paa samme Tid holde "Et Øg paa Gaarden", men denne Forpligtelse var omkr. Aar 1500 afløst med en Pengeydelse, 3 Sk. eller $\frac{1}{2}$ Mark. I de senere Jordebøger (fra omkr. 1660) nævnes det meget ofte, at Fæstere har "et Fødenød" (dvs.: En Ko at holde for Godsejeren).

Oprindelig maa *Gæsteriet* have været en Ydelse til Kongen, men antagelig længe før de ældste bevarede Jordebøger over Aagaard Gods blev affattede, er den blevet overdraget til Godsherren, som vel saa har overtaget Forpligtelsen over for Landets Herre. *Gæsteriet* synes at være blevet paalignet Godset i Forhold til den egentlige Landgilde (en Hest *Gæsteri* for hver Td. Korn i Landgilde), men blev efterhaanden erstattet dels med en Havreydelse, dels med Penge. Sandsynligvis har Godsejeren hvert Aar eller for nogle Aar ad Gangen afdinget med Bønderne, hvad de skulde give i *Gæsteri*, Havre eller Penge eller begge Dele¹²). Derfor opføres *Gæsteriet* i denne Tids Jordebøger ofte meget forskelligt.

Allerede i Jordebogen fra 1577 nævnes adskillige Steder smaa Pengebeløb som "Landgilde Penge" imellem en Landgilde, der ellers helt igennem er Naturalier, og dette fortsættes gennem 1600-Tallet. Men naar undtages disse Smaabeløb og de ovenfor nævnte Tilfælde, hvor Naturalieydelsen er blevet afløst af Penge, vedblev den gamle Form for Landgilde at holde sig lige til omkr. Aar 1700. Det er en enestaaende Undtagelse, naar det i Jordebogen fra 1662 hedder om Jens Nielsen i Sdr. Skovsgaard (en velhavende og indflydelsesrig Mand): "Giver i Stedet for al sin Landgilde 10 Rdl. Penge".

Men i Aarene kort før 1700 sker der den store Forandring, at al Landgilden omsættes til en samlet Pengeydelse. Efter et Fæstebrev fra 1697 skal Landgilden ligesom i *alle* tidligere Fæstebreve erlægges i Naturalier, men i Fæstebreve af 1698 og senere opføres Landgilden som en Pengeydelse. Undertiden tilføjes dog: "Eller i Naturalier efter Jordebogen".

Gennem 1700-Tallet blev da den engang fastsatte Pengesum ydet i aarlig Landgilde; der er Tilfælde, hvor Summen af en eller anden Grund er blevet forandret, men de er sjældne.

Saa begyndte Vanskelighederne efter Aarhundredskiftet. Matthias Hviid gav ofte

¹⁰ Se f. Eks. Jordebøger 1737 og 1749 i L. Pb. 1737 $\frac{8}{5}$ og 1749 $\frac{29}{3}$.

¹¹ I Han Herred beregnedes oprindelig 1 Td. Smør = 18 Pd.

¹² Se Kongebrev til Lensm. paa Aalborghus ca. 12-17/12 1551, der viser, at dette blev praktiseret paa Kongegodset.

Tilladelse¹³) til, at Fæsteren foruden det sædvanlige Hoveri maatte arbejde ogsaa for en Del af Landgilden, og da de store Pengevanskeligheder indtraf, blev det rent galt paa Grund af Pengenes skiftende Værdi.

Da Staten 1828 overtog Godset, blev det almindeligt, at der i Landgilde foruden en Pengesum svarede 1 Td. Rug og 1 Td. Byg eller mere Korn, samt Ænder, Høns, Æg o. s. v., og i den sidste Tid, inden Gaardene frikøbtes, ansattes hele Landgilden til en Kornydelse, der betaltes i Penge efter hvert Aars Kapitelstakst.

Ved et Fæstes Overtagelse kunde der i *Indfæstningen* tages Hensyn til Gaardens Tilstand m. m. Det er umuligt nu nøjagtigt at konstruere de forskellige Forhold ved et Fæstes Overtagelse: Besætningen (der dog undertiden er nævnt), Markernes Afgrøde, Bygningernes Tilstand, Aftægt, Fæsterens Formuesforhold o. s. v. Indfæstningens Størrelse varierer meget til de forskellige Tider, i nogle Fæstebreve nævnes den overhovedet ikke, i andre (særligt fra den daarlige Tid i 1800'erne) staar der: "Fritages for Indfæstning".

Ved Sammenligning med andre Godser kan det synes, som om Landgilden paa Aagaard Gods var forholdsvis høj, men alligevel er den tilsyneladende blevet betalt uden større Vanskeligheder lige indtil "de gale Aar" omkr. 1810. Maaske dette delvis har sin Grund i, at Aagaards Ejere indtil denne Tid var saaledes bemidlede, at de var i Stand til at udlevere Gaardene til Bortfæstning med fuld Besætning, i god og forsvarlig Stand.

Hoveri.

De ældste Oplysninger om Hoveri til Aagaard er meget faa. Ved Middelalderens Slutning ydede ca. Halvdelen af Godset i Han Herred "Dagsgering", men der findes ingen nærmere Oplysninger om Hoveriets Størrelse. Af nogle faa Tilfælde fra 1500-Tallet, hvor det oplyses, at Hoveriet paa Grund af særlige Omstændigheder er blevet afløst af et Pengebeløb, ses af dette Beløbs Størrelse, at Hoveriet ikke har været særlig stort. Overhovedet havde Hoveriet kun underordnet Betydning for det ældre Aagaard Gods, men i den sidste Del af 1600-Tallet voksede Hoveriets Betydning stærkt. Før den Tid findes der intet Vidnesbyrd om Gnidninger mellem Fæstere og Godsejer eller dennes Føgeder angaaende Hoveri; de førstnævnte skulde udføre det Arbejde, som "fra gammel Tid" var blevet forlangt af dem, hvilket vist i Praksis vilde sige, at det Arbejde, som Driften af Hovedgaardens Marker nødvendiggjorde, uden Modvilje udførtes af Bønderne, selv om Arbejdet efterhaanden blev noget større end i "gammel Tid".

1692 opstod der Strid mellem Ridefogden og Bønderne om Hoveriets Størrelse, og efterhaanden mærkes det stadigt tydeligere, at Hoveriet er blevet en

trykkende Byrde for Bønderne; det ses bl. a. af Størrelsen af de "Arbejdspenge", som de Bønder, der havde Raad til det, maatte give til Afløsning af Hoveriet.

Fra Aaret 1770 findes en nøjagtig Specifikation¹⁴) over det Arbejde, som hver enkelt Gaard under Aagaard Gods maatte udføre. En Gaard maatte præstere 2-4 Arbejdsdage i Foraarstiden med een Plov, 4-6 Heste, en Karl og en Dreng, samt 6-8 Arbejdsdage af en Karl med Høle, Spade, Lyngle, Skovl eller andet Redskab.

Ved en Kommissionskendelse, dateret Aalborg Raadstue 19. Nov. 1796¹⁵) blev Hoveriet ordnet og nøje fastsat efter de derom udkomne kgl. Forordninger, tydeligt nok under stor Uvilje fra Matthias Hviids Side. For mange Gaarde var Hoveriet blevet afløst af en Pengeafgift regnet efter 30 Rdl. pr. Helgaards Hoveri, tilbage blev 30 hoveripligtige Bønder i Kettrup, Gøttrup og Kollerup Sogne, for hvem Hoveriet meget nøje afgrænsedes. Det oplyses, at Bønderne ikke tidligere havde haft deres bestemte Hovlodder, ligesom der ogsaa paa anden Maade havde hersket stor Uorden og Usikkerhed i Ordningen af Hoveriet. Ved den nye Ordning forblev det saa, indtil Gaardene frikøbtes.

Den Arbejdskraft, som Hovedgaarden mistede ved at Gaardene fritoges for Hoveriet, blev erstattet ved de "Ugedage", som de mange nye Husmænd maatte yde. Gang paa Gang skete det i Aarene omkring 1800, at Husmænd fik Fæstebreve paa nyopførte Huse mod een Dags Arbejde ugentlig paa Hovedgaarden. Efter Jordebogen 1829 gjorde ialt 30 Husmænd "Ugedag", 6 præsterede hver ca. 26 Arbejdsdage om Aaret, medens 5 gjorde 6 eller 12 særlige "Sommerdage", een 18 Dages Tømrerarbejde, een 26 Dage i Haven om Sommeren, een 2 Dages Faareklipping o. s. v. I Gennemsnit for hele Aaret havde Hovedgaarden da 5-6 Mand pr. Arbejdsdag.

Senere Tider har vistnok ofte givet os en overdreven Forestilling om den Byrde, som Hoveriet var for Bønderne. Naar Hovbønderne fra Kettrup, Gøttrup, Kollerup og flere Sogne samledes paa Aagaards Marker, er det ofte gaaet baade livligt og fornøjeligt til, og meget blev der sjældent bestilt. En gammel Mand fortæller¹⁶), at det undertiden kunde hænde, at der ikke blev pløjet mere end 3-4 Omgange, inden man tog hjem. En Mand blev da anbragt ved Højene øst for Gaarden, og naar han gav Signal ved at knalde med Pisken, vidste man, at Forvalteren gik i Marken.

Godsets Administration.

Ridefogderne var i 1600-Tallet "Ungkarle" fra det omliggende Bøndergods. I den sidste Halvdel af

¹³ Fæsteprotokollen for Aagaard Gods, (L. A.).

¹⁴ Gen.-Hoverirglm. efter Forordn. ⁶/₅ 1769, (Landv. K., R. A.).

¹⁵ Findes i det kgl. Bibliotek.

¹⁶ Folkemindesaml.

Aarhundredet skiftede de ofte, og af de Processer med Godsejeren og andre, som ofte fulgte efter Borttrejns, ses det, at det i mange Tilfælde langtfra har været nogen økonomisk Fordel for dem at forlade deres Fædrengaard og blive Foged over Herremændens Bøndergods. Forholdet mellem Fæstebønder og Ridefoged var vist i denne Tid som Regel godt, i hvert Fald er det sjældent, at Uoverensstemmelser mellem dem er naaet frem til Retten, og ofte hjalp Ridefogden Godsets Bønder paa forskellige Maader; det forstaaes, naar man læser, at Ridefogden Søren Pedersen (af Tanderup i Haverslev Sogn) slutter et Skattemandtal fra 1629 saaledes: "(Disse Bønder) er saa forarmede, at min Husbond dette Aar intet kan faa af dem, men dersom de skal blive udi Gaardene, maa min Husbond hjælpe paa dem med Korn og andet".

I Ejendomstrætter og i det hele ved Processer paa Tinget havde Godsherren Brug for en ældre og mere erfaren Mand end Ridefogden, og derfor brugtes ofte en af de mest ansete blandt Godsets Bønder som "Delefoged" for Aagaard ved slige Lejligheder.

Efterhaanden afløstes imidlertid den gamle Type af Ridefogder: Den ugifte, dygtige, unge Bondesøn af god og kendt Familie med en noget anden Type, nemlig den, som vist er almindeligt kendt over hele Landet i 1700-Tallet. Ofte var det Præste- eller Proprietærsoønner, undertiden havde de en eller anden Uddannelse, men tit kneb det med Forstaaelse og Sympati over for Fæstebønderne, dog er der ikke for Aagaards Vedkommende fundet noget Tilfælde af Overgreb mod disse.

Ridefogdernes vigtigste og almindeligste Hverv var vel nok at sørge for Landgildens Inddrivelse til de bestemte Tider Foraar og Efteraar og for Salg af det indkomne Korn o. s. v., medens "Bojer"en eller "Bojfogden" sørgede for, at Bønderne blev "budt" til Hoveriarbejde, men undertiden kunde de ogsaa komme til at assistere ved særlige Arbejder udover den almindelige Administration. Saaledes foretoges der d. 13. Sept. 1725 en "Ligning" af Kettrup By, hvorved Gaardene i Byen gjordes lige store - en Forandring, som selvfølgelig greb dybt ind i Landsbyens Forhold. Ved Landsbyernes Udskiftning af Fællesskabet kom Aagaards Foged ligeledes flere Steder til at gribe ind i Landsbyens Liv, men en nærmere Undersøgelse heraf ligger uden for denne Artikels Ramme.

Godsets Opløsning.

Længere end noget andet Gods paa Egnen forblev Aagaards Gods samlet, men efter at det fra 1828 til 1842 havde tilhørt Staten, og det viste sig vanskeligt at faa Fæstere, naaede Udviklingen omsider ogsaa Aagaards Fæstegaarde.

Den kendte Godssælger E. C. Storm blev Ejer af Aagaard og begyndte i September 1844 at sælge Bøndergodset; i de allerfleste Tilfælde var det Fæsterne, som frikøbte de Gaarde og Huse, hvor deres

Forfædre ofte i over Hundrede Aar havde boet som Fæstere under Aagaard.

Den 21. Septbr. 1844¹⁷⁾ udstedtes de tre første Skøder, nemlig til Peder Pedersen Bjerre paa Gdn. Ø. Bjerre (Gøttrup Mtr. Nr. 15), til Jørgen Knudsen paa Kettrup Mtr. 4 og til Gregers Knudsen paa Kettrup Mtr. 8.

I 1844 udstedtes endvidere følgende Skøder: 27. Septbr. til Hans Nielsen (Fjerritslev Mtr. 7 c)¹⁸⁾, 29. Septbr. til Lars Christian Larsen (Fjerritslev Mtr. 7 d)¹⁹⁾, 26. Novbr. til Christen Madsen (Fjerritslev Mtr. 4)²⁰⁾ og 21. Decbr. til Lars Christensen paa Gravengaard i Kollerup Sogn.

Men først i Sommeren 1845 begyndte det rigtige store Salg af Fæstegaarde og Huse. I det følgende nævnes Skøderne fra Kettrup, Gøttrup og Kollerup Sogne:

15. Juni 1845²¹⁾ til Melchior Madsen (Kettrup Mtr. 6 a) og Jens Christian Jørgensen (Kettrup Mtr. 5).

21. Juni til Mads Christian Rasmussen (Gøttrup Mtr. 54).

25. Juni²²⁾ til Christen Larsen (Øslev Mtr. 19 dvs.: Ø. Kjeldgaard).

26. Juni²³⁾ til Anders Christian Christensen (Gøttrup Mtr. 102)

27. Juni til Søren Laursen²⁴⁾ (Gøttrup Mtr. 10) og til Svend Pedersen²⁵⁾ (Drøstrup Mtr. 24).

28. Juni til Jens Christensen Komum²⁶⁾ (Øslev Mtr. 5 og 25 b), til Jens Sørensen²⁷⁾ (Kollerup Mtr. 5), til Niels Christian Larsen²⁸⁾ (Fjerritslev Mtr. 3), til Ole Christian Jensen²⁹⁾ (Andrup Mtr. 2) og til Peder Andersen³⁰⁾ (Fjerritslev Mtr. 8).

30. Juni til Stephan Andersen³¹⁾ (Kollerup Mtr. 4).

2. Juli til Joseph Jørgensen³²⁾ (Gøttrup Mtr. 14) og til Christen Jensen Bak³³⁾ (Andrup Mtr. 7).

16. Juli til Christian Pedersen³⁴⁾ (Gøttrup, Rimmen Mtr. 2).

24. Juli til Søeballe³⁵⁾ Øslev Mtr. 3 og 4 dvs.: Sigaard.

12. August til Lars Agesen³⁶⁾ (Gøttrup Mtr. 12), til Rasmus Madsen³⁷⁾ (Kettrup Mtr. 7), til Niels Christian Holm³⁸⁾ (Husby Mtr. 11 og 5 d), til Søren Andreasen³⁹⁾ (Fjerritslev Mtr. 5), til Jens Christensen⁴⁰⁾ (Drøstrup Mtr. 21) og til Christen Olesen⁴¹⁾ (Fjerritslev Mtr. 7 a og b).

¹⁷ Ø. og V. Han H. Pb. 12,207 f.

¹⁸ Pb. 12,247.

¹⁹ Pb. 12,206.

²⁰ Pb. 12,271.

²¹ Pb. 12,361 f.

²² Pb. 12,353.

²³ Pb. 12,343.

²⁴ Pb. 12,512.

²⁵ Pb. 12,352.

²⁶ Pb. 12,418.

²⁷ Pb. 12,353.

²⁸ Pb. 12,363.

²⁹ Pb. 12,352.

³⁰ Pb. 12,353.

³¹ Pb. 12,353.

³² Pb. 12,429.

³³ Pb. 12,495.

³⁴ Pb. 12,341.

³⁵ Pb. 12,413.

³⁶ Pb. 12,421.

³⁷ Pb. 12,470.

³⁸ Pb. 13,58.

³⁹ Pb. 12,418.

⁴⁰ Pb. 12,494.

⁴¹ Pb. 13,525.

13. August til Niels Hansen⁴²) (Husby Mtr. 1 a, c-g) og til Philip Abrahamsen⁴³) (Husby Mtr. 1 b, h-q).

18. Oktober til Mads Christensen Lunde (Gøttrup Mtr. 11 dvs.: Stierslev) og til Anders Gregersen⁴⁴) (Drøstrup Mtr. 20).

5. December til Jens Christensen Stærk⁴⁵) (Øslev Mtr. 3) og til Christen Jensen Norre⁴⁶) (Øslev Mtr. 8 og 25 a).

19. December til Peder Christensen Møller (Aagaard Mtr. 1 c dvs.: Aagaard Vejrmølle).

26. December til Peder Nicolaisen⁴⁷) (Gøttrup Mtr. 104) og til Christen Henriksen⁴⁸) (Gøttrup Mtr. 101).

Derefter var der kun nogle faa Gaarde og en Del Huse tilbage af Fæstegodset. Storm solgte endnu Haugaard i Gøttrup (Mtr. 40) til Fæsteren Lars Sørensen Haugaard d. 30. Decbr. 1847, men faa Maaneder derefter overtoges Hovedgaarden og det resterende Fæstegods af Jægermester Roulund.

Denne solgte d. 21. Juni 1852 Husby Mtr. 24 til Sigvart Jensen⁴⁹) og Øslev Mtr. 2 til Christian Brøndum⁵⁰), men senere solgte han paa een Gang 25 Gaarde og Huse. Skøderne er daterede d. 30. Novbr. 1853 (de to sidstnævnte dog 2. Dec. s. A.):

Peder Andersen⁵¹) fik Brøndum Mtr. 7, Lars Jensen Lundtoft⁵²) Andrup Mtr. 9, Niels Larsen⁵³) Andrup Mtr. 6, Peder Antonsen⁵⁴) Fjerritslev Mtr. 54, Jens Bertelsen⁵⁵) Fjerritslev Mtr. 47, Peder Korsbech⁵⁶) Fjerritslev Mtr. 46, Niels Larsen⁵⁷) Fjerritslev Mtr. 45,

Peder Lambertsen⁵⁸) Kollerup Mtr. 14, Marcus Andreassen⁵⁹) Kollerup Mtr. 12, Christen Pedersen Ranum⁶⁰) Kettrup Mtr. 1 og 17, Niels Møller⁶¹) Husby Mtr. 5 c og 17, Lars Christian Jacobsen⁶²) Kettrup Mtr. 18, Lars Larsen⁶³) Kettrup Mtr. 19, Lars Christian Larsen⁶⁴) Kettrup Mtr. 20, Vogn Christensen⁶⁵) Kettrup Mtr. 24, Niels Christensen⁶⁶) Gøttrup Mtr. 55, Knud Christensen⁶⁷) Gøttrup Mtr. 56, Povl Christensen⁶⁸) Gøttrup Mtr. 57, Anders Simonsen⁶⁹) Husby Mtr. 18, Peder Nielsen Pind⁷⁰) Husby Mtr. 20, Niels Nielsen⁷¹) Husby Mtr. 21 og 22, Andreas Jepsen⁷²) Husby Mtr. 23, Jens Kornum⁷³) Øslev Mtr. 30 (dvs.: Drøstrup), Peder Jensen⁷⁴) Kollerup Mtr. 11 og Frands Madsen⁷⁵) Kollerup Mtr. 15.

Tilbage var der kun nogle faa Huse, som siden efterhaanden blev frasolgt Aagaard.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1935, side 97-110)

---

⁴² Pb. 12,423.

⁴³ Pb. 12,507.

⁴⁴ Pb. 12,458.

⁴⁵ Pb. 12,498.

⁴⁶ Pb. 12,519.

⁴⁷ Pb. 13,226.

⁴⁸ Pb. 13,180.

⁴⁹ Pb. 14,187.

⁵⁰ Pb. 14,241.

⁵¹ Pb. 14,353.

⁵² Pb. 14,356.

⁵³ Pb. 14,352.

⁵⁴ Pb. 14,341.

⁵⁵ Pb. 14,361.

⁵⁶ Pb. 14,355.

⁵⁷ Pb. 14,353.

---

⁵⁸ Pb. 14,351.

⁵⁹ Pb. 14,347.

⁶⁰ Pb. 14,332.

⁶¹ Pb. 14,331.

⁶² Pb. 14,333.

⁶³ Pb. 14,346.

⁶⁴ Pb. 14,348.

⁶⁵ Pb. 14,232.

⁶⁶ Pb. 14,350.

⁶⁷ Pb. 14,337.

⁶⁸ Pb. 14,343.

⁶⁹ Pb. 14,334.

⁷⁰ Pb. 14,349.

⁷¹ Pb. 14,344.

⁷² Pb. 14,334.

⁷³ Pb. 15,217.

⁷⁴ Pb. 14,375.

⁷⁵ Pb. 15,319.